

СОЦИОЛОГИЈА У БИЗНИСУ

др Славица Мандић

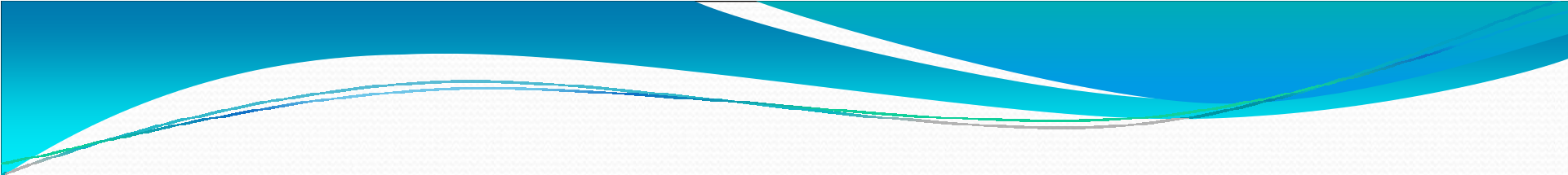
ЛИТЕРАТУРА

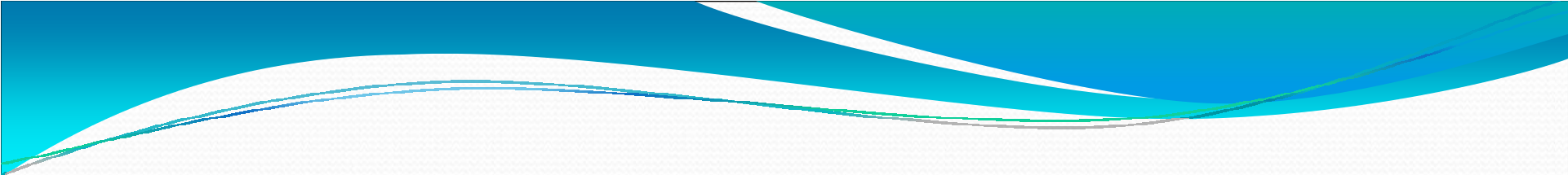
- **Одабрана поглавља социологије – уџбеник, др Славица Мандић, (БПШ-ВШСС, 2018.)**

ДРУШТВЕНЕ СКУПИНЕ

1. Друштвене групе и њихова епистемолошка функција
2. Друштвени слојеви и социјалне категорије
3. Класна структура друштва
4. Хоризонтална и вертикална структура друштва
5. Друштвене институције
6. Друштвене заједнице
7. Друштвене организације

-
- **Друштвене скупине** – изведени елементи друштвене структуре.
  - Састављени из: људи и ствари, повезани заједничком улогом (групе), или имају исти положај и статус (слојеви), или настају ради остваривања једне или више делатности (заједнице), или уређују односе у једној или више делатности и области друштвеног живота (институције).

-
- Скупине – имају своју организациону структуру.
  - Односи унутар и између скупина и осталих делова друштва – регулисани су одређеним правилима понашања.
  - Друштвене скупине – друштвене творевине састављене из већег броја људи, окупљени и организовани са циљем да на друштвено адекватан начин остваре неку друштвену функцију.
  - Однос између делова скупине уређује се на друштвено адекватан начин, чиме се ствара организациона структура те скупине.

- **Чланови скупине** – прихватају одређене улоге, заузимају одређене положаје, имају друштвени углед и друштвену моћ.
- Свака друштвене скупина има :
  - своју друштвену функцију, због које и настаје;
  - материјалну структуру (људи и потребне ствари);
  - организациону структуру.
- **Карактер друштвене функције** коју остварује скупина, одређује врсту скупине, њен обим, дужину трајања, начин организовања, степен кохезивности, динамику и друге карактеристике.
- **Разни типови скупина** – настају као резултат остваривања појединих друштвених функција.

Друштвене групе и њихова епистемолошка функција

- Друштвена група – скупина људи који имају исту улогу, исти друштвени задатак.
- Остваривање улоге или задатка – што мање расположивих снага, у што краће време и да би акција коју чине те улоге, дала најбоље резултате.
- Први степен стварања скупина – одређивање заједничких улога, избор времена, унапред се припремају услови, правила, организациона шема, програм...

- **Неформалне групе** – пошто се окупе чланови групе – сами стварају услове, правила, програм и организациону шему.
- **Одређен задатак** – утврђени и обезбеђени услови – носиоци задатка се окупљају – група почиње процес формирања.
- Утврђују се **правила понашања** (како се постаје члан или како се напушта група).
- **Правила** могу утврдити:
  - сами чланови групе;
  - да буду унапред припремљена од стране институције коју је друштво овластило да то учини.

Група се - затим сама орагнизује, добија своју структуру, усваја програм рада и сл.

- Један број групе је чврсто организован – у случајевима где постоје посебно формализовани поступци у остваривању елемената организовања групе.
- Друштвена група – има своју материјалну и организациону структуру.
- Материјалну структуру групе – чине људи и ствари које се користе у групном раду као и односи између људи и људи и ствари.
- Организациону структуру групе – поједине улоге и положаји чланова групе и дистрибуција моћи и угледа.

Група у организационом погледу има две категорије чланства:

- чланство које чини базу и извршава задатке поверене групи;
- чланство које се стара о изради програма, правила, организације или тзв. руководство групе.

Група има свог вођу – лидера.

Група може бити монолитна, али може бити састављена из подгрупа или мањих скупина са специфичним задацима.

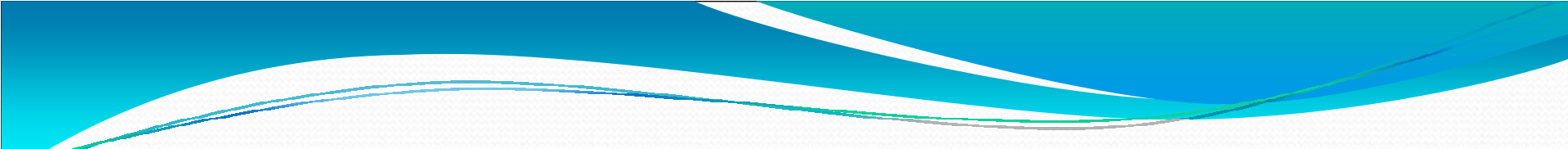
Односи у групи могу бити:

- односи сарадње
- конкуренције
- сукоба
- експлоатације.

- Најчешће се развијају они односи који су са становишта функције организације групе адекватни.
- Група која мора имати чврсту структуру, где се одлуке доносе тренутно и брзо преносе и извршавају – група се гради на принципу аутократије.
- Група где је изузетно значајна равноправност чланова у доношењу, преношењу и извршавању одлука, а није императив да се одлуке доносе брзо, и извршавају – демократски друштвени односи.
- Ако се као критеријум поделе група узме карактер улоге, разликујемо: радне групе, спортске групе, милитаристичке, групе пријатеља, групе рођака, групе истомишљеника...
- Подела група према карактери степену организованости:
  - организоване групе;
  - Неорганизоване групе.

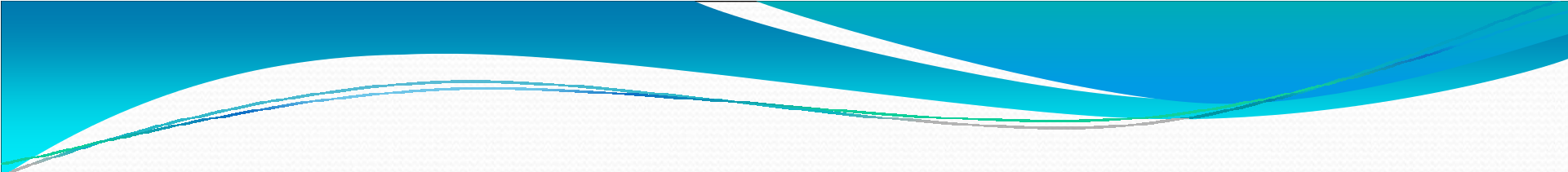

-
- Зависно од начина како су оргнизоване, групе могу бити: формалне и неформалне (критеријум су врста правила – формална и неформална – на темељу којих се гради организација групе).
  - У односу на број чланова постоје: мале групе, дијаде – од два члана, тријаде или клике – састављене из три члана и велике групе - као публика, маса...
  - Према дужини трајања групе могу бити: тренутне (путници на станици), повремене, привремене и трајне групе (група рођака).
  - Према карактеру улоге са становишта интереса чланова групе, деле се на: примарне (радна група) и секундарне.

ДРУШТВЕНИ СЛОЈЕВИ И СОЦИЈАЛНЕ КАТЕГОРИЈЕ

- Друштвени слојеви и друштвене класе – специфичан облик друштвених скупина.
- Настају као последица различитог друштвеног положаја појединца.
- Скупине људи различитог друштвеног положаја – представљају елементе посебне структуре друштва, а то је слојна односно класна структура друштва.
- Односи између тих елемената познатих као класни односи – основна врста или база социјалних односа у целини.

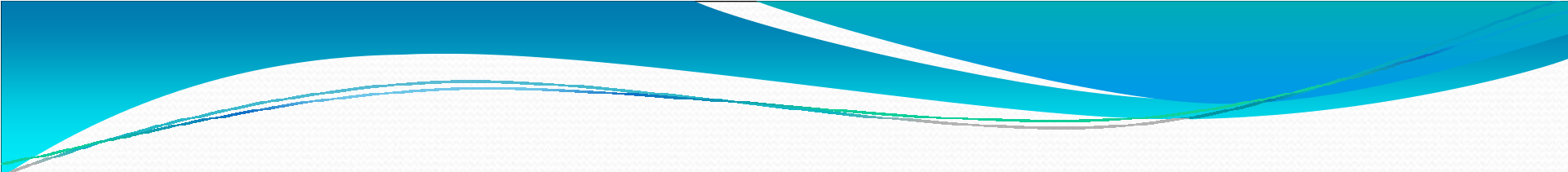

-
- Друштвени слојеви и друштвене класе – настају и одржавају се у историјским релацијама у којима су присутне разлике у положајима и друштвеној моћи, и попримају најразличитије облике експлоатације као облика друштвеног односа, у чијој су основи продукциони односи засновани на дуализму између носиоца својинских и продукционих односа.
  - Друштвени слој – друштвена скупина људи – имају приближно исто место у расподели материјалног богатства, исту моћ и углед у друштвеним односима.

Друштвене класе и друштвени слојеви – разликују се по броју припадника и по критеријумима на основу којих се формирају.

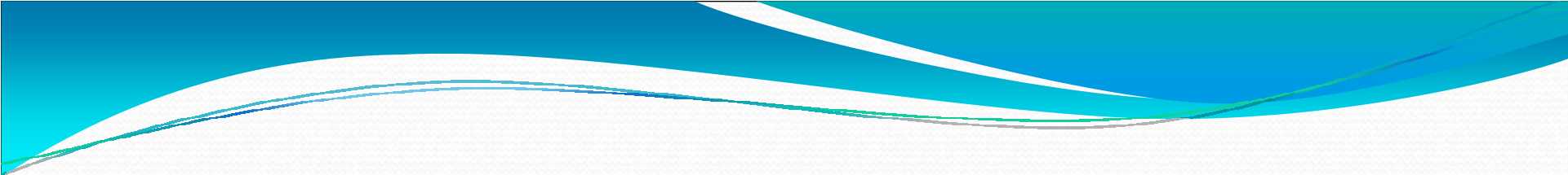
- Класа – састављена из више слојева.
- Класа – формира се на основу заједничких улога, истих положаја и јавља се у облику велике друштвене групе и у облику великог друштвеног слоја.
- Друштвени слојеви – састављени из више друштвених група.
- Елиту – као друштвени слој чине: политичка елита, елита у привреди, елита у култури, у спорту...
- Слојеви – настају са првим друштвеним разликама из којих почиње процес друштва – који преко појава првих слојева води ка формирању класне структуре друштва.

-
- Овај процес доводи до формирања све већих друштвених разлика између скупина људи – које припадају различитим слојевима – и до већих друштвених дистанци између њих.
  - **Касте** – друштвени слојеви који настају на прелазу из првобитне заједнице у робовласништво - најзатворенији облик друштвеног слоја – карактеристике институције.
  - Најпознатије су касте старог индијског друштва (племство, вајсије или трговци, занатлије и на крају судре или сељаци)

- **Сталежи** – друштвене скупине које настају у феудализму.
- Познат је сталеж племства и свештенства.
- Сталежи – полуотворени друштвени слојеви.
- Слојеви у савременом друштву – нови вид друштвених скупина – настају на основу различитог положаја у подели рада и друштвених односа који настају из такве поделе рад.
- Формирање слојева: према врстама и нивоу стручности рада.
- Разликујемо: слој бирократије и технологије, слој техничке и хуманитарне интелигенције, елита, висококвалификовани и квалификовани радници, полуквалификовани и неквалификовани и социјално угрожена лица.

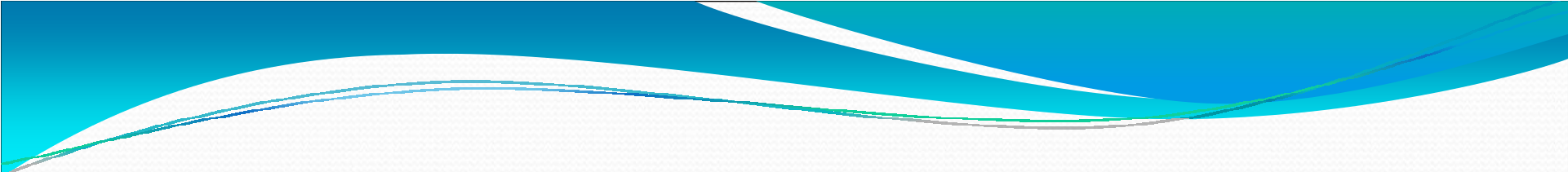

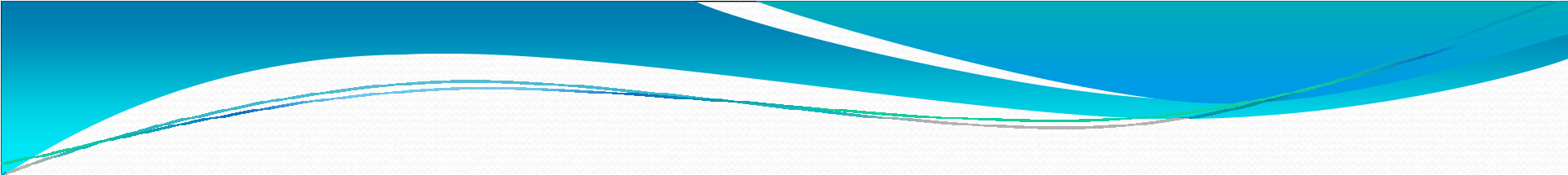
-
- Посебну врсту слојева – чине отворени слојеви, социјалне категорије – чине их људи одређених друштвених особности (основно обележје – припадништво).

Класна структура друштва

- Класе – друштвене творевине, скупине које у својој структури имају елементе групе и елемента слоја.
- Класе – велике скупине људи које се међусобно разликују по:
  - улози у пословању (једна производи, друга управља;
  - односу према средствима за производњу;
  - месту у расподели.
- Свака класа – има своју структуру – састављена из одређених слојева и социјалних категорија.

-
- Класни односи – основна врста односа између наведених елемената.
  - Класни односи – изведени друштвени односи примарног карактера.
  - Унутар једне класе – развијају се други односи:
    - сарадња али и конкуренција;
    - однос политичке или економске, па и клтурне, солидарности;
    - однос идејног повезивања и политичког организовања.

-
- Различити односи унутар једне класе – могу довести до њеног раслојавања.
  - Процес раслојавања једне класе – може бити основа нових друштвених односа унутар класа.
  - Посебна врста односа – између класа која нестаје и она која је наслеђује.